ECLI:LV:DORT:2017:1027.1A13001217.1.S

Lietas Nr. 1A13001217
Arhīva Nr. 1A-0012-17

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Dobelē 2017. gada 27. oktobrī

Dobeles rajona tiesa, tiesnese Inga Putra
rakstveida procesā izskatīja administratīvā pārkāpuma lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /pers. A/ *(/pers. A/)* sūdzību par Valsts robežsardzes Rīgas pārvaldes 2017. gada 19. jūlija lēmuma Nr. /numurs/atcelšanu.

Aprakstošā daļa

[1] 2017. gada 12. jūnijā Valsts robežsardzes Rīgas pārvaldes inspektore I. Ovsijenko sastādīja administratīvā pārkāpuma protokolu Nr. /numurs/, kurā norādīts, ka 2017. gada 12. jūnijā plkst. 19.00 Meitenes muitas kontroles punktā konstatēts, ka /pers. A/ uzturas Latvijas Republikā bez derīgas vīzas, uzturēšanās atļaujas no 2012. gada.

Protokolā norādīts, ka sūdzības iesniedzējs pārkāpis Imigrācijas likuma 4. panta pirmās daļas 2. punktu. Pārkāpums kvalificēts pēc Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa (turpmāk arī – LAPK) 190.[13] panta.

/pers. A/ protokolu parakstījis un sniedzis paskaidrojumus.

Ar Valsts robežsardzes Rīgas pārvaldes inspektores I. Ovsijenko 2017. gada 12. jūnija lēmumu Nr. /numurs//pers. A/ sodīts ar naudas sodu 100 *euro*.

/pers. A/ lēmumu pārsūdzējis augstākā iestādē.

[2] Valsts robežsardzes Rīgas pārvalde (turpmāk – iestāde) ar 2017. gada 19. jūlija lēmumu Nr. /numurs/(turpmāk – pārsūdzētais lēmums) atstāja Valsts robežsardzes Rīgas pārvaldes 2017. gada 12. jūnija lēmumu negrozītu, bet /pers. A/ sūdzību noraidīja.

Lēmumā norādīts, ka lietā nav strīda par to, ka /pers. A/ no 2012. gada līdz protokola sastādīšanas brīdim uzturējies Latvijas Republikā bez derīgas vīzas vai uzturēšanās atļaujas. Lietā ir strīds par to, vai sūdzības iesniedzējs par to pamatoti saukts pie administratīvās atbildības. Attiecībā uz vainojamību, proti, subjektīvo pusi administratīvā pārkāpuma sastāvā norādīts, ka sūdzības iesniedzējs neslēpa faktu, ka no 2012. gada līdz 2017. gadam Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde ir ļāvusi sūdzības iesniedzējam kārtot dokumentus uzturēšanās atļaujas saņemšanai, ko viņš nav izdarījis finansiālu apsvērumu dēļ. Subjektīvo pusi raksturo tas, ka sūdzības iesniedzējs, apzinoties, ka viņam nav derīgas vīzas vai uzturēšanās atļaujas, ir pieļāvis pārkāpuma izdarīšanu. Sūdzības iesniedzējs nav veicis visas nepieciešamās darbības, lai ievērotu Imigrācijas likuma 4. panta pirmās daļas 2. punkta prasības. Valsts robežsardzes kompetencē nav lēmumi, kas saistīti ar personas tiesiskā statusa noteikšanu, naturalizāciju u.tml. jautājumiem, tāpēc Valsts robežsardzei nav pamata vērtēt sūdzības iesniedzēja viedokli par radušos situāciju. Jebkuram ārzemniekam, kurš uzturas Latvijas Republikā, ir jāievēro un jāseko līdzi tam, lai netiktu pārkāptas Latvijas Republikas normatīvo aktu prasības, kā arī savlaicīgi, noteiktajos termiņos jāiesniedz visus nepieciešamos dokumentus likumīgai uzturēšanai Latvijas Republikā. Sūdzību daļā par likumīgu tiesību piešķiršanu un legalizēšanos Latvijas Republikā iestāde atstāj bez izskatīšanas, jo likumdevējs ir noteicis noteiktu kārtību, kādā persona var aizstāvēt savas tiesības gadījumos, ja tā uzskata, ka Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes lēmumi ir prettiesiski. /pers. A/ darbībās ir saskatāmas visas administratīvā pārkāpuma sastāva pazīmes pēc LAPK 190.[13] panta. Sods piemērojams, lai personu ne tikai sodītu, bet arī audzinātu likuma ievērošanas garā. Sūdzības iesniedzējam ir piemērots naudas sods 100 *euro*, kas ir tuvāks sankcijas minimālajai robežai, ņemot vērā apstākli, ka sūdzības iesniedzējs Latvijas Republikā nelikumīgi uzturējies ilgstoši vairāku gadu garumā. Izvērtējot visus LAPK 32. panta otrajā daļā noteiktos apstākļus, kas ņemami vērā, nosakot sodu, piemērotais sods ir samērīgs un pārkāpumam atbilstošs. No tiesiskā regulējuma secināms, ka iestādes amatpersonai bija pienākums sūdzības iesniedzēju saukt pie administratīvās atbildības. Lietā nav saskatāms pamatojums pārsūdzētā lēmuma atcelšanai, lēmuma pieņemšanā ir ievērotas procesuālās un materiālās tiesību normas, tāpēc pārsūdzētais lēmums ir tiesisks un pamatots, bet sūdzība noraidāma.

[3] Dobeles rajona tiesā saņemta /pers. A/ sūdzība par iestādes lēmumu un divi papildu precizējumi pie sūdzības. Sūdzībā norādīts, ka sūdzības iesniedzēja argumenti, fakti un paskaidrojumi tika ignorēti. Pārsūdzētais lēmums pamatots ar Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes prettiesisko darbību pret sūdzības iesniedzēju. Pārsūdzētais lēmums ir cieši saistīts ar to, ka Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde ignorē /pers. A/ likumīgās tiesības uz pastāvīgu uzturēšanos Latvijas Republikā. Iestāde ignorē to, ka /pers. A/ pastāvīgi dzīvo Latvijas Republikā no 1978. gada un tā ir bijusi viņa vienīgā pastāvīgā dzīvesvieta, neskatoties uz to /pers. A/ regulāri tiek apsūdzēts par nelikumīgu uzturēšanos Latvijā.

Vērtējot administratīvā pārkāpuma sastāva pazīmes, nav konstatējama subjektīvā puse, jo iesniedzējs uzturas Latvijas Republikā kopš 1978. gada, kad ieceļoja kopā ar vecākiem. Sūdzības iesniedzējs Latvijā ir mācījies, strādājis, nodibinājis ģimeni, audzinājis meitu, mēģinājis noslēgt laulību. Sūdzības iesniedzējs dara visu iespējamo, lai saņemtu visus nepieciešamos dokumentus, ko pierāda arī Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes 2017. gada 25. jūlija vēstule. Sūdzības iesniedzējs ar visu pierādījumu kopumu apliecina, ka no savas puses ir darījis visu nepieciešamo, lai iegūtu uzturēšanās atļauju, tāpēc nav konstatējama subjektīvā puse. Sūdzības iesniedzējam nebija iespējams saņemt visus nepieciešamos dokumentus materiālo apstākļu dēļ. Sūdzības iesniedzēja uzturēšanās Latvijā ir tiesiska, tāpēc nav pamata saukt viņu pie administratīvās atbildības. Visa dzīves gaita, ko ignorē iestāde, ir tieši attiecināma uz pārsūdzētā lēmuma pamatotību. Iestāde nav objektīvi novērtējusi visus pierādījumus lietā, kas novedis pie nepamatota lēmuma. Ar pārsūdzēto lēmumu tiek pārkāpta Latvijas Republikas Satversmē garantētā nevainīguma prezumpcija.

Papildus sūdzības iesniedzējs savā sūdzībā ietver virkni argumentu un tiesību normas, kas sūdzības iesniedzēja ieskatā viņam dod pamatu saņemt uzturēšanās atļauju.

[4] Iestāde nav izmantojusi savas tiesības un nav sniegusi rakstveida paskaidrojumus par sūdzību un tās precizējumiem.

Motīvu daļa

[5] Tiesa, izvērtējusi visus lietas materiālus, secina, ka sūdzība nav pamatota un pārsūdzētais lēmums atstājams negrozīts.

[6] Lēmums pamatots ar LAPK 190.[13] pantu, kas noteic, ka par uzturēšanos Latvijas Republikā bez derīgas vīzas, uzturēšanās atļaujas vai derīga ceļošanas dokumenta izsaka brīdinājumu vai uzliek naudas sodu līdz trīssimt piecdesmit *euro*.

Imigrācijas likuma 4. panta pirmās daļas 2. punkts noteic, ka ārzemnieks ir tiesīgs uzturēties Latvijas Republikā, ja viņam ir derīga vīza, Latvijas Republikas izsniegta uzturēšanās atļauja vai Eiropas Savienības pastāvīgā iedzīvotāja uzturēšanās atļauja. Minētā likuma izpratnē ārzemnieks ir persona, kura nav Latvijas pilsonis vai Latvijas nepilsonis.

No tiesību normām secināms, ka personu var saukt pie administratīvās atbildības pēc LAPK 190.[13] panta, ja tiek konstatēts, ka persona uzturas Latvijas Republikā bez tiesiska pamata, t.i., bez derīgas vīzas, uzturēšanās atļaujas vai derīga ceļošanas dokumenta. Ja personai nav šo dokumentu, Imigrācijas likuma izpratnē persona Latvijas Republikā uzturas nelikumīgi.

[7] Pārbaudot pārsūdzētā lēmuma pamatojumu un lietas materiālus kopsakarā ar sūdzības iesniedzēja argumentiem, tiesa secina, ka lietā nav strīda par to, ka sūdzības iesniedzējs ir ārzemnieks Imigrācijas likuma izpratnē, lietā nav strīda, ka sūdzības iesniedzējam nav uzturēšanās atļaujas, kas Imigrācijas likuma izpratnē ļautu uzturēties Latvijas Republikā, lietā nav strīda par sūdzības iesniedzēja izklāstītajiem biogrāfiskajiem datiem par viņa dzīves gaitu Latvijā no 1978. gada.

Lietā ir strīds, vai notikumā ir administratīvā pārkāpuma sastāvs, konkrēti, subjektīvā puse. Sūdzības iesniedzēja ieskatā šī pazīme nav konstatējama un viņš nav saucams pie administratīvās atbildības, savukārt iestāde uzskata, ka visas administratīvā pārkāpuma sastāva pazīmes šajā lietā ir konstatētas.

[8] Saskaņā ar LAPK 289.[13] panta trešo daļu, ja tiesnesis, izskatot sūdzību, atzīst, ka iestādes lēmumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, viņš par sūdzību pieņemtā nolēmuma motīvu daļā var norādīt, ka pievienojas iestādes nolēmuma motivācijai. Šādā gadījumā izvērstāks argumentu izklāsts nav nepieciešams.

Izvērtējot pārsūdzēto lēmumu, tiesa atzīst, ka tajā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams. Lēmumā ir rūpīgi un objektīvi novērtēti visi pierādījumi lietā, kā arī izvērtēti sūdzības iesniedzēja argumenti. Pārsūdzētais lēmums ir likumīgs un pamatots.

[9] Attiecībā uz sūdzībā un tās precizējumos norādītajiem iebildumiem tiesa norāda šādus apsvērumus.

Administratīvā pārkāpuma sastāvs ir pazīmju kopums, kas ir nepieciešams un reizē arī pietiekams, lai personas kādu darbību vai bezdarbību varētu atzīt par administratīvo pārkāpumu. Administratīvā pārkāpuma sastāvu raksturo 4 pazīmes: subjekts, subjektīvā puse, objekts un objektīvā puse. Ja kaut viena no šīm pazīmēm netiek konstatēta, administratīvā pārkāpuma sastāva nodarījumā nav, līdz ar to nodarījumu nav pamata kvalificēt pēc konkrēta LAPK panta un likumā paredzētās tiesiskās sekas neiestājas.

Subjekts ir persona, kura izdarījusi administratīvo pārkāpumu, subjektīvā puse ir vainojamība, proti, vaina un motīvs, kas raksturo fiziskas personas kā tiesībpārkāpuma izdarītāja psihes un gribas aspektus (ar nodomu vai aiz neuzmanības izdarīts pārkāpums), objekts ir ar likumu aizsargātā tiesiskā interese, pret kuru ir vērsts administratīvais pārkāpums un objektīvā puse ir pārkāpuma izdarīšanas norise – prettiesiska darbība vai bezdarbība.

Vērtējot subjektīvās puses esību, tiesa pilnībā pievienojas iestādes viedoklim, ka lietā nav šaubu par subjektīvās puses esību. No lietas materiāliem redzams, ko apstiprina arī pats sūdzības iesniedzējs, ka jautājums par uzturēšanās Latvijā legalizēšanu tiek risināts jau ļoti ilgstoši, proti, no Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes 2017. gada 25. jūlija vēstules redzams, ka sūdzības iesniedzējam vairākkārt jau no 2004. gada ir ļauts iesniegt dokumentus uzturēšanās atļaujas pieprasīšanai, taču joprojām sūdzības iesniedzējs šo jautājumu nav nokārtojis. Lietā sūdzības iesniedzējs ir paskaidrojis, ka šo jautājumu risina jau no 1994. gada, sniedzis prasību tiesā, izgājis visas iespējamās tiesas Latvijā un ticis līdz Eiropas tiesai, taču viņa prasība noraidīta *(lietas 14. lapa)*. Šie apstākļi norāda, ka sūdzības iesniedzējs ilgstoši ļoti labi apzinās savu prettiesisko bezdarbību un nav to daudzu gadu garumā novērsis un sakārtojis. Finanšu līdzekļu trūkums nav no sūdzības iesniedzēja gribas neatkarīgs iemesls, kas ļautu atbrīvot viņu no pienākuma legalizēt savu uzturēšanos Latvijas Republikā un likumā noteiktā kārtībā nenoteikt savu tiesisko statusu. Fakts, ka persona Latvijas Republikā uzturējusies ilgstoši, pats par sevi uzturēšanos valstī nelegalizē un nemaina viņa tiesisko statusu, proti, to, ka viņš ir ārzemnieks, un nerada ārzemniekam nekādu tiesisko paļāvību.

Laikā no 1978. gada Latvijas Republika ir atguvusi savu neatkarību, vairākkārt ir mainījies tiesiskais regulējums, Imigrācijas likums ir spēkā no 2003. gada 1. maija. Ikkatram ārzemniekam, tostarp /pers. A/ ir pienākums ievērot Latvijas Republikas tiesisko regulējumu un nodrošināt, lai uzturēšanās Latvijas Republikā būtu legāla. /pers. A/ to nav izdarījis. Turklāt finanšu līdzekļu trūkums tiesas vērtējumā nav vērā ņemams arguments.

Arī tas, ka /pers. A/ vairākkārt vērsies Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldē ar iesniegumiem, nerada pamatu atzīt, ka notikumā nav subjektīvās puses. Personai ir tiesības vairākkārt vērsties Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldē ar lūgumu izdot tai labvēlīgu administratīvo aktu. Ja persona uzskata, ka tai labvēlīgs administratīvs akts atteikts nepamatoti, persona var apstrīdēt šo atteikumu augstākā iestādē, savukārt pēc tam vērsties ar pieteikumu par labvēlīga administratīva akta izdošanu administratīvajā tiesā. Pārbaudot Tiesu informatīvo sistēmu, nav konstatējams, ka pēc 2004. gada 1. februāra, kad savu darbību uzsāka administratīvās tiesas, /pers. A/ būtu risinājis šo jautājumu tiesā. Šie apstākļi norāda uz subjektīvās puses esību, proti, pārkāpums izdarīts tīši, persona ļoti labi apzinās, ka uzturas Latvijas Republikā bez likumā noteiktajiem dokumentiem, ilgstoši tos nenokārto un pieļauj, ka ilgstoši tiek izdarīts administratīvais pārkāpums. Tiesa sūdzības iesniedzēja argumentus, ka notikumā nav administratīvā pārkāpuma sastāva, nav subjektīvās puses, noraida kā nepamatotus.

[10] Sūdzības iesniedzējs tiesas ieskatā savos argumentos ir pretrunīgs, vienlaicīgi neapstrīdot faktus, ka Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde ilgstoši ļāvusi viņam nokārtot visus dokumentus uzturēšanās atļaujas saņemšanai, kas nav izdarīts finanšu līdzekļu trūkuma dēļ, tajā pašā laikā apgalvo, ka uzturas Latvijas Republikā likumīgi un Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes prasības attiecībā pret viņu ir pretlikumīgas.

Attiecībā par finanšu līdzekļu trūkumu tiesa jau spriedumā iepriekš sniegusi savu vērtējumu šī apstākļa nozīmei. Savukārt attiecībā uz to, vai Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes darbības, neatzīstot /pers. A/uzturēšanos Latvijā par likumīgu, ir tiesiskas vai prettiesiskas, tiesa norāda, ka šis jautājums nav risināms administratīvā pārkāpuma lietas ietvaros. Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes izdoto administratīvo aktu tiesiskumu kontrolē augstāka iestāde un administratīvā tiesa. Konkrētās lietas ietvaros ne Valsts robežsardze, ne tiesa, izskatot /pers. A/sūdzību par iestādes lēmumu, nevar risināt jautājumu ar uzturēšanās atļaujas izsniegšanu sūdzības iesniedzējam, kā arī nevar dot savu vērtējumu tam, vai /pers. A/ ir tiesības uz uzturēšanās atļauju un vai viņa uzturēšanās Latvijā ir likumīga, jo tas neietilpst ne tiesas, ne Valsts robežsardzes kompetencē, un šis jautājums nav risināms

administratīvā pārkāpuma lietas ietvaros. Tā ir tikai un vienīgi Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes kompetence Imigrācijas likumā noteiktajā kārtībā un apjomā. Līdz ar to tiesa sūdzības iesniedzēja argumentu, ka viņa dzīves gaita ir tieši attiecināma uz konkrēto lietu un norāda uz subjektīvās puses neesību, noraida kā nepamatotu.

[11] /pers. A/ piemērots naudas sods 100 *euro*. Nosakot soda mēru, iestāde ir ņēmusi vērā LAPK 32. panta otrajā daļā norādītos apstākļus. Tiesa pievienojas iestādes argumentiem un secinājumiem, ka sods ir samērīgs un atbilstošs izdarītajam pārkāpumam.

[12] Ņemot vērā spriedumā izvērtētos tiesiskos un faktiskos apstākļus un izdarītos secinājumus, tiesa atzīst, ka pārsūdzētais lēmums ir atstājams negrozīts, bet sūdzība noraidāma.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 289.^{12} panta otrās daļas 1. punktu un 289.^{18} pantu, tiesa

nosprieda

atstāt negrozītu Valsts robežsardzes Rīgas pārvaldes 2017. gada 19. jūlija lēmumu Nr. /numurs/(2017. gada 12. jūnija protokols Nr. /numurs/), bet /pers. A/ **sūdzību noraidīt**.

Spriedumu var pārsūdzēt Zemgales apgabaltiesā 10 darba dienu laikā no pilna sprieduma pieejamības dienas tiesas kancelejā, iesniedzot apelācijas sūdzību Dobeles rajona tiesā.

Pilns spriedums pieejams tiesas kancelejā 2017. gada 27. oktobrī.

Tiesnese I. Putra